

การวิเคราะห์ประเด็นทางสังคมและการเล่าเรื่องเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ในซีรีส์ไดอารี่ตุ๊ดซี่ส์

ANALYSIS OF SOCIAL ISSUES AND NARRATIVE FOR LGBTQ IN THE SERIES “DIARY TOOTSIES”

วิชาญ มหาสารินันท์. วิทยาลัยนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต.

สรพงษ์ วงศ์ธีระธรณ์. วิทยาลัยนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต.

Wisanu Mahasarinan. College of communication Arts, Rangsit University.

Sorapong Wongthirathon. College of communication Arts, Rangsit University.

Email: Wisanu.m62@rsu.ac.th, Sorapong.w@rsu.ac

Received: 5 July 2024 ; Revised: 11 July 2024; Accepted: 9 August 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาประเด็นทางสังคมเกี่ยวกับ LGBTQ ในซีรีส์ไดอารี่ตุ๊ดซี่ส์ 2) เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการเล่าเรื่องของ LGBTQ ในซีรีส์ไดอารี่ตุ๊ดซี่ส์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) คือ ซีรีส์ไดอารี่ตุ๊ดซี่ส์ 2 ซีซั่น จำนวน 25 ตอน วิเคราะห์ผลการวิจัยด้วยการนำเสนอเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า

ประเด็นทางสังคมเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ในซีรีส์ไดอารี่ตุ๊ดซี่ส์มีจำนวน 4 ประเด็น ดังนี้ 1) การแบ่งชนชั้นทางสังคม 2) การถูกกดทับในสังคมไทย 3) การสร้างมิตรภาพทางสังคม 4) ปัญหาความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ)

การเล่าเรื่องเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ในซีรีส์ไดอารี่ตุ๊ดซี่ส์ มีจำนวน 3 ประเด็นดังนี้ 1) แก่นเรื่องที่สะท้อนวิถีชีวิตความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) 2) บทสนทนาและดนตรีประกอบ และ 3) ความขัดแย้งในการเล่าเรื่อง

คำสำคัญ: ประเด็นทางสังคม, การเล่าเรื่อง, ความหลากหลายทางเพศ

Abstract

The research's objectives aimed to: 1) study the social issues of LGBTQ matters in the series “diarytootsies”. 2) study the narrative in The series “diarytootsies” This research was qualitative research by using document analysis through The series Diary Tootsies, 2 seasons, That 25 were. They are analyzed through descriptive presentation.

The result found 4 social issues about LGBTQ in The series “Diary Tootsies” that were as follow 1) social stratification, 2) Thai society's abuse, 3) socializing social friendship, and 4) LGBTQ's problem. Furthermore,

The narrative of the series “diarytootsies” for Diary Tootsies found 3 issues: 1) themes that reflect on LGBTQ; 2) Dialogue and Soundtrack 3) The conflict of story narration

Keywords: Social issues, narrative, LGBTQ

บทนำ

ในยุคปัจจุบันสื่อมวลชนมีความหลากหลายและมากมายหลายประเภทด้วยกัน เช่น โทรทัศน์ ภาพยนตร์ และโฆษณา ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า สื่อมวลชนนั้นค่อนข้างมีอิทธิพลอย่างมากและสามารถเข้าถึงผู้คนที่หลากหลายได้อย่างรวดเร็วและที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้นสื่อเหล่านี้ยังสามารถส่งสารไปยังผู้ชม หรือผู้รับสารได้ในหลากหลายรูปแบบทั้งทางภาพและทางเสียง โดยจะมีภาพเคลื่อนไหว เสียงพูดโดยที่ผู้รับสารนั้นไม่จำเป็นต้อง พิจารณา วิเคราะห์ หรือ ใช้จินตนาการเพื่อหาความหมายที่สื่อเหล่านั้นสื่อออกมาซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจจะทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้ง่าย (พงษ์เดช ศรีเลิศดี, 2543) แนวความคิดในการแยกแยะความต้องการความเพศหรือจำแนกคนในด้านรสนิยมทางเพศนี้เป็นแนวความคิดแฝงๆ ของชาวตะวันตกที่คิดขึ้นในยุคสมัยใหม่นี้เมื่อมีคำถามเกิดขึ้นเกี่ยวกับหลักฐานแนวความคิดในสังคมของชาวพื้นเมืองที่ไม่ใช่ชาวตะวันตก เช่นเดียวกับยุคก่อนตะวันตกสมัยใหม่ หลักฐานเกี่ยวกับการแบ่งแยก รักต่างเพศและเพศเดียวกัน ในเรื่องปรากฏการณ์ทางชีวภาพมากกว่าการระบุเจาะจงโครงสร้างสังคมของแต่ละท้องถิ่นและเวลา ก็มักมีข้อสงสัยเกิดขึ้นในยุคอุตสาหกรรมตะวันตก รสนิยมทางเพศ เกิดขึ้นส่วนใหญ่จากด้านชีววิทยา และจิตวิทยา รวมถึงเพศวิทยา (ดูลยา จิตตะยโสธร, 2551) หากจะนิยามและจำแนก Human sexuality หรือเพศวิถีของมนุษย์เรานั้น คงมีหลากหลายและเข้าใจยากในสมัยนี้ ด้วยองค์ความรู้และการปรากฏของ LGBTQ ในสังคมโลก ทำให้เราต้องเรียนรู้มากขึ้นเพื่อทำความเข้าใจในปัจเจกชนมากขึ้น แทนที่จะเหมารวมหรือแบ่งแยกว่า เขาเป็นอะไร เราเป็นอะไร เพราะคนเรามีความแตกต่าง หลากหลาย แม้แต่ในคนคนเดียวยังเปลี่ยนแปลงไปมาได้ แต่ละคำมีความหมายอย่างไร ซึ่งคำที่ลงท้ายด้วย sexual มีมากเกินกว่าที่พจนานุกรมจะบัญญัติไว้ และเกิดขึ้นใหม่ได้เรื่อย ๆ คำว่า sexual เดียวกันนั้นแปลว่า เกี่ยวกับเพศ ทางเพศ ในทางเพศ เมื่อมันไปผสมกับคำอื่นโดยอยู่ท้ายคำ ความหมายก็จะสอดคล้องไปทางเรื่องเพศ ซึ่งมีลักษณะเฉพาะตัวตามแต่คำหน้าจะนำพาไป เราจะเรียนรู้ รู้จักผู้คน รสนิยม พฤติกรรมทางเพศ และความหลากหลายทางเพศมากขึ้น บางอย่างก็อาจทำให้เราอึ้ง ทั้ง เสียใจ ไปกับมันก็เป็นได้ จิตใจคนเรานั้นยากแท้หยั่งถึง รสนิยมของคนก็เช่นกัน (อัษฎมณี สัจจาชัย, 2560)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประเด็นทางสังคมที่สื่อสารเกี่ยวกับ LGBTQ ในละครซีรีส์ไทย
2. เพื่อศึกษาการเล่าเรื่องของ LGBTQ ในละครซีรีส์ไทย

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาในครั้งนี้ ถือเป็นการศึกษาที่วิเคราะห์ในส่วนของการสื่อความหมายค่านิยมของความหลากหลายทางเพศ และกลวิธีการนำเสนอในละครโทรทัศน์ เรื่องประเด็นทางสังคมและการเล่าเรื่องเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ในซีรีส์โดอาร์ตุ๊คซี่ส์ ดังนั้นผู้วิจัยได้นำเอาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำเสนอประเด็นทางสังคมและการเล่าเรื่องเกี่ยวกับ LGBTQ ในซีรีส์ ในการวิจัย โดยมีเนื้อหาดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเรื่องเพศสรีระ เพศสภาพ และเพศวิถี จากการรวบรวมแนวคิดทฤษฎีพบว่า เรื่องเพศประกอบด้วยความรู้ 3 ส่วนหลัก คือเพศสรีระ (Sex) เพศสภาพ (Gender) และเพศวิถี (Sexuality) และเรื่องเพศเป็นการประกอบสร้างความหมายผ่านแบบปฏิบัติการวาทกรรม แต่เดิมที่แนวทางการศึกษาเรื่องเพศมีประวัติเริ่มจากการศึกษาเพศแนวสาร์ตละที่เน้นการศึกษาในระบบชีววิทยา หลักจากนั้นการศึกษาแนวจิตวิทยา แนวปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ แนววัฒนธรรมศึกษา และสตรีนิยมจึงเกิดขึ้นตามมา อาจกล่าวได้ว่าการศึกษาเรื่องเพศพัฒนาการทางแนวคิดทฤษฎีที่หลากหลายเรื่องหนึ่ง

2. แนวคิดการเล่าเรื่อง (Narrative) การเล่าเรื่องเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับมนุษย์ เนื่องจากการสื่อสารต่าง ๆ ถือเป็นการเล่าเรื่องทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลหรือการสื่อสารผ่านสื่อกลางต่าง ๆ ก็ตาม โดยคำว่า Storytelling เป็นคำที่มักจะใช้ทั่วไปเมื่อกล่าวถึงเรื่องเล่าหรือการเล่าเรื่อง เช่น ด้านการศึกษาเมื่อพูดถึงเทคนิคการเล่าเรื่อง โดยเฉพาะนิทาน ภาษาศาสตร์ งานวรรณกรรม และน่าจะรวมไปถึงงานทางนิเทศศาสตร์บางสาขา เช่น ด้านละครและภาพยนตร์ (อุบลวรรณ เปรมศรีรัตน์, 2558)

ขจิตขวัญ กิจวิสาละ (2553). กล่าวถึงการเล่าเรื่องไว้ว่า การเล่าเรื่องเกิดมาพร้อมกับสังคมมนุษย์ มนุษย์ทุกคนล้วนเป็นคนสร้างและต้องการรับเรื่อง เล่าเรื่องออกมาในหลากหลายรูปแบบ ทั้งนิทาน ตำนาน จิตกรรม ฝ่าผนัง เรื่องสั้น นวนิยาย สารคดี ละคร ภาพยนตร์ ซีรีส์ หรือแม้กระทั่ง ความฝัน ส่วนศาสตร์การเล่าเรื่องนั้น เริ่มพัฒนาการอย่างจริงจังมาตั้งแต่ ศตวรรษที่ 20 กลายมาเป็นวิชาชีพเฉพาะอย่างเต็มตัวในชื่อ “ศาสตร์เล่าเรื่อง” ซึ่งการพัฒนาเป็นศาสตร์ของตัวอย่างจริงจังทำให้มีการกำหนดแนวทางในการศึกษาออกมาอย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

3. แนวคิดภาพสะท้อน (Reflection Theory) ทฤษฎีภาพสะท้อนในสื่อมวลชนนั้นเป็นทฤษฎีที่ต่อยอดมาจากแนวคิดและทฤษฎีด้านวรรณกรรมศึกษาที่มีความเชื่อเบื้องต้นว่า บรรดางานศิลปะหรือวรรณกรรมทั้งหลายนั้น คือการเลียนแบบโลกที่เป็นจริง (Real world/ Reality) ดังนั้นศิลปะและวรรณกรรมจึงถูกอุปมาอุปไมยว่าเป็นกระจก “กระจก” (Mirror) สองให้เห็นเกี่ยวกับความเป็นจริงของผู้คน การกระทำ การดำเนินชีวิต สภาพแวดล้อมและอื่น ๆ และแม้ว่าความเป็นจริง เช่น ผู้คน เหตุการณ์วัตถุสิ่งของ ฯลฯ ในช่วงเวลาหนึ่งจะสูญหาย หรือสูญสลายไปแล้ว แต่งานศิลปะและ วรรณกรรมต่าง ๆ ยังคงสามารถเก็บบันทึก “สภาพความเป็นจริงดังกล่าวนั้นไว้ได้” ตัวอย่างที่ชัดที่สุด ก็คือ แม้ว่าเหตุการณ์สงครามเวียดนามจะจบสิ้นลงไปแล้ว แต่ภาพของหนูน้อยที่มียางเปลือยเปล่าที่วิ่งหนีกระสุนปืนด้วยความตื่นตัวก็ยังมีให้พบเห็นอยู่

4. แนวคิดเรื่อง การสื่อความหมายด้วยภาพของละครโทรทัศน์ การสื่อความหมาย คือ การติดต่อสื่อสารที่มนุษย์ใช้เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้ เนื้อหา สาระ ความรู้สึกนึกคิด ทศนคติ ค่านิยม รวมถึงประสบการณ์ต่าง ๆ จากบุคคลที่เป็นผู้ส่งสารถ่ายทอดไปยังผู้รับสาร โดยการสื่อความหมายนั้น มีกระบวนการและองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 4 ประการ (Sirapatson, 2012) คือ

1. ผู้ส่งสาร (Sender) หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ส่งสารต่าง ๆ ไปยังผู้รับสาร

2. สาร (Message) หมายถึง เรื่องราว หรือ ข้อมูลที่ผู้ส่งสารได้ทำการส่งไปยังผู้รับสาร เพื่อให้เกิดพฤติกรรมตามที่ต้องการ

3. สื่อหรือช่องทาง (Channel) หมายถึง ช่องทางที่เป็นตัวนำเสนอเนื้อหาสาระที่มีความเหมาะสมต่อตัวผู้รับสารในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ภาษาพูด ภาษาเขียน การแสดง ท่าทาง สัญลักษณ์หรือ อาจจะเป็น เครื่องมือสื่อสาร เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือ เป็นต้น

4. ผู้รับสาร (Receiver) หมายถึง ผู้ที่รับสารโดยใช้ประสาทสัมผัสทางใดทางหนึ่ง เช่น ตามอง หูฟัง เป็นต้น

5. แนวคิดเรื่อง การวิเคราะห์ตัวละคร ตัวละครเป็นหลักที่เข้ามาทำให้เรื่องราวดำเนินต่อไปได้ ในละครโทรทัศน์ ทำให้เกิดความเชื่อมโยงของเหตุการณ์ และเหตุการณ์นั้นเองที่ทำให้ตัวละครมีความชัดเจนในบทบาทมากยิ่งขึ้น ซึ่งตัวละครแต่ละตัวที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ จะมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ตัวละครยังมีมิติหรือความน่าค้นหาอีกมากเท่าใด จะทำให้ผู้ชมติดตามมากยิ่งขึ้น (นิวัฒน์ ศรีสัมมาชีพ 2551.)

ตัวละคร คือ สิ่งที่มีบทบาท ความคิดพฤติกรรมอย่างคน ซึ่งในที่นี้ อาจจะหมายถึง สัตว์ก็ได้ เช่น หมา ก็เป็นตัวละครตัวหนึ่งได้เช่นกัน (ถนัด คักดีแสงโสภา, 2542) เพราะตัวละครจึงเป็นตัวที่นำพาเรื่องราวให้ดำเนินไปให้ผู้ชมเข้าถึงบทบาทต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวเนื่องกับ โครงเรื่อง เวลา สถานที่ในละครนั้น ๆ อีกด้วย ตัวละครนั้นจะมีความแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบ หรือ ภูมิหลังของตัวละคร เช่นเดียวกับมนุษย์ ที่มีหน้าตา อาชีพ อายุ การศึกษา และเติบโตมาในสิ่งแวดล้อมที่ต่างกัน ตัวละครในโทรทัศน์เองก็มีมิติของตัวละคร คล้ายกับชีวิตจริงของมนุษย์ (อิวิธธ์ ศิริโสภณา, 2560)

ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษานี้ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาซีรีส์โดอาร์ตีดูตชีส์ ที่มีความเกี่ยวข้องกับภาพสะท้อนซึ่งผู้วิจัยเลือกศึกษาด้านเนื้อหาของละคร และการนำเสนอภาพสะท้อนที่ปรากฏ ในละครซีรีส์เรื่องนี้โดยจะทำการวิเคราะห์เนื้อหาจากละคร ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับภาพที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์จีเอ็มเอ็ม 25 ระหว่างเดือนมกราคม-มีนาคม ปี 2559 จำนวน 13 ตอน และ ซีซั่น 2 เดือน กุมภาพันธ์-เมษายน 2560 จำนวน 12 ตอน

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง ประเด็นทางสังคมและการเล่าเรื่องเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ในซีรีส์โดอาร์ตีดูตชีส์ ได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 ประเด็นทางสังคมเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ในซีรีส์โดอาร์ตีดูตชีส์

1. การแบ่งชนชั้นทางสังคม การสื่อสารประเด็นของปัญหาที่สะท้อนการแบ่งชนชั้นทางสังคม พบว่า กลุ่ม LGBTQ ที่นำเสนอผ่านซีรีส์โดอาร์ตีดูตชีส์ ถูกด้อยค่าในเรื่องการแสดงออกทางสังคม กิริยามารยาทและการแต่งกายที่ไม่ได้รับการยอมรับ โดยถูกมองว่าเป็นกลุ่มสังคมที่มีปัญหาและการแสดงออกเพื่อต้องการการยอมรับ

2. การถูกกดทับในสังคมไทย เป็นการสะท้อนภาพของกลุ่ม LGBTQ ที่ถูกนำเสนอในประเด็นการถูกกดทับทางสังคมไทยผ่านซีรีส์โดอาร์ตีดูตชีส์ การนำเสนอที่แสดงถึงการไม่ยอมรับ เป็นกลุ่มที่มีความไม่ปกติทั้งทางร่างกายและจิตใจซึ่งส่งผลต่อการไม่กล้าแสดงตัวตนในสังคม เพราะกลัวการไม่ได้รับการยอมรับ จึงต้องกดทับตัวตนโดยไม่เปิดเผยแก่สังคมซึ่งในสังคมไทย มีตัวอย่างของสถานการณ์การตีตราและการกดทับที่ปรากฏให้เห็นผ่านบทบาทของตัวละครซีรีส์โดอาร์ตีดูตชีส์

3. การสร้างมิตรภาพทางสังคม ประเด็นทางสังคมของกลุ่ม LGBTQ แสดงให้เห็นถึงการสื่อสารของการอยู่ร่วมกันของกลุ่มดังกล่าวนี้ที่มีความเป็นเพื่อนซึ่งเชื่อมโยงความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และเข้าใจความรู้สึกของผู้ที่อยู่ในภาวะดังกล่าวได้เป็นอย่างดี แสดงให้เห็นถึงความจริงใจที่มีต่อกัน การยอมรับซึ่งกันและกันความมีน้ำใจไมตรีต่อกันโดยไม่หวังผลประโยชน์อื่นแอบแฝง นอกจากนี้ในประเด็นนี้แสดงออกถึงความเป็นมิตรกับทุก ๆ คนในสังคม เพื่อที่จะได้รับการยอมรับทางสังคมมากขึ้น

4. ปัญหาความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ประเด็นนี้ได้สะท้อนถึงการเลือกยอมรับกลุ่ม LGBTQ โดยวัดจากความใกล้เคียงหรือเหมือนกันกับเพศหญิงมากที่สุดคือการไม่สามารถจำแนกว่าบุคคลดังกล่าวนี้เป็นกลุ่ม LGBTQ เนื่องจากมีความเหมือนเพศหญิง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า กลุ่ม LGBTQ มีความหลากหลายได้รับการยอมรับทางสังคมไม่เท่าเทียมกันหรือเสมอภาคกันได้โดยใช้มาตรฐานของความงามเข้ามาเป็นตัวชี้วัดถึงการได้รับการยอมรับทางสังคม

ส่วนที่ 2 การเล่าเรื่องเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ในซีรีส์โดอาร์ตีดูตชีส์
การวิจัยนี้ได้วิเคราะห์การเล่าเรื่อง ซึ่งผลการวิจัยสามารถสรุปได้ 3 ประเด็นดังนี้

1. แก่นเรื่องสะท้อนวิถีชีวิตความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ผลการวิจัยได้แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของกลุ่ม LGBTQ ซึ่งมี 3 ประเด็น ดังนี้ 1) การถ่ายทอดอารมณ์ของตัวละคร ที่มีจะประสบปัญหาการดำเนินชีวิต 2) วิถีชีวิตที่เชื่อมกับความสวยงามซึ่งถ่ายทอดวิถีชีวิตของกลุ่ม LGBTQ ที่มีความสนใจในการแต่งกายและแต่งหน้าทาปากอยู่เสมอ เพื่อแสดงถึงว่ากลุ่ม LGBTQ รักความสวยงาม 3) มิตรภาพของตัวละคร ความเป็นเพื่อนซึ่งแสดงออกถึงความสัมพันธ์ของกลุ่มเพื่อนที่มีความหลากหลายทางเพศ และมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน พร้อมทั้งจะช่วยเหลือกัน และนำพากลุ่ม LGBTQ ไปสู่การยอมรับทางสังคม

2. บทสนทนาและดนตรีประกอบ ผลการวิจัยซีรีส์ไดอารี่ตุ๊ดซี่ส์ มีการใช้เพลงประกอบการเล่าเรื่องที่สะท้อนถึงความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ที่แสดงถึงตัวตนของกลุ่มดังกล่าวนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในความรู้สึกที่มีต่อตนเอง ได้แก่ เพลงใครสักคน ที่สื่อความหมายถึงความต้องการความรัก ความเข้าใจที่ดีคือ ความรักที่สมหวังที่สามารถยอมรับในตัวตนของกลุ่ม LGBTQ และเพลง ALCAZAR CABARET ที่สื่อความหมายเป็นผู้หญิงในเพศชายที่สามารถแสดงออกถึงความอ่อนโยนในจิตใจและการแต่งกายแบบเพศหญิงที่มีความสวยงาม

3. ความขัดแย้ง (Conflict) ในการเล่าเรื่องของซีรีส์ไดอารี่ตุ๊ดซี่ส์ได้นำเสนอประเด็นความขัดแย้งของตัวละครที่เป็นกลุ่ม LGBTQ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะดังนี้

1) ความขัดแย้งระหว่างตัวละคร คือ การแบ่งตัวละครออกเป็น 2 ฝ่าย ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งความคิดเห็นเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ไม่ตรงกัน ได้แก่ ตัวละครหลัก (Protagonist) ที่แสดงออกถึงการสนับสนุนความหลากหลายทางเพศที่มีความแตกต่างกัน ไม่ได้มองความงามเพียงแค่ว่ามีความเหมือนเพศหญิงมากที่สุด แต่มองถึงการนำเสนอความคิดเห็น การแสดงออกที่เป็นตัวตนของกลุ่ม LGBTQ โดยมีตัวละครคู่ขัดแย้ง (Antagonist) ที่เป็นตัวละครคู่ปักษ์ที่มีความคิดเห็นและการแสดงออกในทางตรงกันข้าม

2) ความขัดแย้งภายในจิตใจของตัวละคร คือ การแสดงถึงความขัดแย้งภายในจิตใจของตัวละคร ความขัดแย้งที่ทำให้เกิดการตัดสินใจเลือกกระทำที่ตรงกันข้ามกับความรู้สึกของตนเอง เช่น ความรู้สึกขัดแย้งภายในจิตใจเกี่ยวกับความรักที่ต้องบอกเลิกวาทันแต่ภายในใจยังมีความรักอยู่

การอภิปรายผลการวิจัย

การถูกกดทับในสังคมไทย

จากผลการวิจัยพบว่า การกดทับกลุ่ม LGBTQ ที่ถูกนำเสนอถึงการไม่ได้รับการยอมรับอย่างแท้จริง ซึ่งทำให้ไม่กล้าแสดงออกถึงตัวตนของความเป็น LGBTQ ผู้วิจัยมองเห็นประเด็นที่ว่าสภาพปัญหาของบุคคลที่มีความหลากหลายทางสังคมในสังคมส่วนใหญ่ เป็นการไม่ยอมรับในความหลากหลายทางเพศจึงถูกมองในภาพลบ และถูกตีตราจากสังคมว่าเป็นผู้ป่วยทางจิต ถูกจัดกลุ่มโดยมองว่าเป็นชนกลุ่มน้อย หรือคนชายขอบ วิเคราะห์ว่าการแย่งชิงทรัพยากรและการแย่งชิงอำนาจไม่อาจทำความเข้าใจกับการเคลื่อนไหวของกลุ่มเกย์ได้ เพราะกลุ่มเกย์ไม่ต้องการแย่งชิง แต่กลุ่มความหลากหลายทางเพศต้องการให้สังคมยอมรับ ส่งผลให้มุมมองที่ออกมาที่มีต่อกลุ่มคนหลากหลายทางเพศผิดเพี้ยนไปจากความเป็นจริง กระทั่งส่งผลต่อการนำเสนอข่าวออกสู่สาธารณชน มองกลุ่มคนดังกล่าวในแง่ลบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กฤษฎา บุญชัย (2553) ภาพสะท้อนการถูกกดทับจากการเรียนรู้ทางสังคม

จากการวิจัยพบว่า ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมมักมาควบคู่กับการกดทับหรือการเอาเปรียบกลุ่มบุคคล หรือบุคคลอื่น ด้วยจากอดีตของผู้กระทำความรุนแรงเอง กล่าวได้ว่า ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมจะมากับความเชื่อ วัฒนธรรม ชาติพันธุ์ แบบแผนการประพฤติปฏิบัติ ระเบียบประเพณี ซึ่งสิ่งเหล่านี้ ผู้กระทำอาจไม่รู้ตัวว่าได้ใช้อคติ ในการกระทำความรุนแรงไป อาทิ การใช้ความรุนแรงกับแรงงานข้ามชาติ การคุกคามทางเพศ หรือการให้การเห็นชอบต่อการกระทำความรุนแรงของภาครัฐ โดยเห็นว่าเป็นสิ่งที่ 4 SUTHIPARITHAT JOURNAL Vol. 36 No. 1 January - March 2022 กนกพร กลิ่นดอกแก้ว (2565) ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม: ภาพสะท้อนการถูกกดทับ จากการเรียนรู้ทางสังคมในสังคมไทยบุคคลเหมาะสม ที่จะได้รับ เป็นต้น รวมไปถึงวัฒนธรรมที่รองรับต่อการกระทำความรุนแรง อาทิ วัฒนธรรมชายเป็นใหญ่ วัฒนธรรมการใช้อำนาจในการข่มเหงบุตรของบิดามารดา ก็ถือเป็นอีกหนึ่งสาเหตุที่เอื้อให้ความรุนแรงยังเกิดขึ้นกับบุคคลใดบุคคลหนึ่งอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ในการกระทำความรุนแรงจะมีสองตัวแปรหลัก ได้แก่ ผู้กระทำความรุนแรง หรือผู้ที่มีอำนาจมากกว่า กับผู้ที่ได้รับความรุนแรงหรือผู้ที่ไม่มีอำนาจในการต่อรอง หรือมีอำนาจน้อยกว่า

แก่นเรื่องที่สะท้อนวิถีชีวิตความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) และความขัดแย้งของตัวละคร

จากการวิจัยพบว่าประเด็นของแก่นเรื่องที่สะท้อนวิถีชีวิตความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ที่มีการนำเสนอคุณค่าความเป็นชายด้วยการให้ตัวละครมีความเป็นชายสูงทั้งรูปร่างหน้าตา ลักษณะนิสัยและการให้ความสัมพันธ์ชายหญิงมาครอบทับไว้ ด้วยการกำหนดบทบาททางเพศ ส่งผลให้ตัวละครถูกแบ่งออกเป็นพระเอกที่ทำหน้าที่เป็นผู้กระทำ และ นายเอกเป็นผู้ถูกกระทำ ซึ่งทำหน้าที่เป็น “นางเอก” แต่ผู้ชายที่มีความเป็นหญิงสูงกว่าพระเอก ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า การเป็นเพศที่สามไม่ได้ทำให้ความอ่อนด้อยในความเป็นมนุษย์น้อยลง แต่เราใช้การสมมติมายึดติดว่า เพศที่สามเป็นเพศผิดปกติต่างหาก สิ่งสำคัญไม่ได้อยู่ที่ว่าเราเป็นเพศอะไร แต่อยู่ที่ว่าเราวางตัวอย่างไร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กิริติ สุวรรณศรี (2549) ที่อธิบายว่า การที่บุคคลหนึ่งมีความสุข มีความพอใจทางเพศ รู้สึกตื่นเต้น พร้อมทั้งมีอารมณ์ตอบสนองเมื่อมีแรงกระตุ้นทางเพศจากบุคคลเพศเดียวกันโดยสามารถแสดงออกมาในรูปแบบของพฤติกรรมกรรมมีเพศสัมพันธ์จริง หรือเป็นเพียงจินตนาการก็ได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ กาญจนา แก้วเทพ (2545) ที่กล่าวว่า การเล่าเรื่องต้องมีตระการของการเล่าเรื่องซึ่งมีองค์ประกอบแรกคือ พระเอก นางเอก หรือตัวเอกในการสื่อสารเรื่องราว

จากการวิจัยพบว่าประเด็นของความขัดแย้งในตัวละคร แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของกลุ่มความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ที่มักพบความขัดแย้งภายในจิตใจ เนื่องจากความไม่มั่นใจในสถานะทางสังคมของตนเองว่าอยู่ในระดับใด และมักจะมองตนเองในเชิงลบ ดังนั้นเมื่อมีความขัดแย้งจึงมองตนเองในเชิงด้อยค่าว่าไม่สามารถดูแลและส่งเสริมคู่รักไปในทิศทางที่ดีหรือการมีอนาคตที่ดีได้ และมักจะแสดงออกที่ตรงกันข้ามกับความรู้สึก โดยเลือกที่จะยุติความสัมพันธ์กับคู่รักลง ความขัดแย้งในลักษณะดังกล่าวนี้เปรียบเสมือนการแสดงออกเพื่อความรักที่มีต่อคู่รักว่ามีความรักมากถึงสามารถยอมเสียสละความสุขของตนเองในการดำเนินชีวิตคู่ จึงเป็นความขัดแย้งภายในจิตใจระหว่างความกับการดูแลเพื่ออนาคตที่ดีของคู่รัก ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ความรักของเรานั้นต้องไม่ทำความเดือดร้อนให้กับคนอื่น ไม่ว่าจะเป็นเพศใดก็ตาม เลือกคนที่เรารักและรักเราและที่สำคัญความรักของเราต้องไม่ทำร้ายใครไม่ว่าจะเป็นเพศไหนก็ตาม เพราะฉะนั้นเมื่อจะรักใคร ควรรักในแบบที่ไม่ทำให้ใครเดือดร้อน รักอยู่บนพื้นฐานแห่งความรักในตัวเอง เช่นเดียวกันเราต้องเห็นคุณค่าในตัวเอง เพราะรักแท้จะไม่เกิดขึ้นในเพศใดก็ตามหากเราไม่เคยจริงใจกับใครเลย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฉลองรัตน์ ทิพย์พิมาน (2539) ที่อธิบายว่า ความขัดแย้งภายในจิตใจของตัวละครอาจเกิดจากการต้องตัดสินใจกระทำบางสิ่งบางอย่างของตัวละคร อาจมีความสับสนซับซ้อนยุ่งยากในการตัดสินใจ ซึ่งมนุษย์ต่างมีความต้องการในชีวิตอันเป็นพื้นฐานเพื่อตอบสนองความต้องการของตัวเอง

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการผลิตละครโทรทัศน์ ควรผลักดันหรือส่งเสริมบทบาทของตัวละคร LGBTQ ในมุมมองใหม่ ๆ ที่มีบทบาทที่หลากหลายมากขึ้นในด้านที่ประสบ เพื่อส่งเสริมให้เกิดทัศนคติ หรือค่านิยมใหม่ ๆ ตลอดจนความเชื่อ ที่เกิดขึ้นกับเพศวิถีและความหลากหลายทางเพศในทางบวกมากขึ้น

2. การใช้สีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของเรื่องเพศวิถี หรือ การใช้สีที่บ่งบอกความเป็น LGBTQ โดยการใช้โทนสีรุ่งตามลักษณะธงที่เป็นสัญลักษณ์ของ LGBTQ หรือ กลุ่มเพศที่ 3 ซึ่งมีความหมายตามแต่ละสี ได้แก่ สีแดง หมายถึง ชีวิต สีส้ม หมายถึง การเยียวยา สีเหลือง หมายถึง แสงอาทิตย์ สีเขียว หมายถึง ธรรมชาติ สีน้ำเงินเข้ม หมายถึง ความปรองดอง และสีม่วง หมายถึง จิตวิญญาณของกลุ่มคนรักร่วมเพศ ซึ่งสีเหล่านี้ล้วนแต่สามารถใช้เพื่อบ่งบอกความเป็นเพศวิถีความหลากหลายทางเพศ ทั้งชายรักชาย หรือหญิงรักหญิงได้ทั้งสิ้น ซึ่งสีเหล่านี้มีนัยสำคัญที่บ่งบอกถึงความเป็นเพศวิถีได้ชัดเจนที่สุด ถึงความหลากหลายที่อยู่ร่วมกันได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. งานวิจัยนี้ศึกษาประเด็นทางสังคมและการเล่าเรื่องเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ในซีรีส์โดอาร์ตุด์ซี่ส์ โดยการวิเคราะห์ด้วยเอกสาร (Document Analysis) คือ วิเคราะห์การเล่าเรื่องในการสื่อสารความหลากหลายทางเพศ ซึ่งในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาเชิงลึกเพิ่มขึ้นด้วยการวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) เนื้อหาความหมายของการสื่อสารเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศเพิ่มขึ้น ซึ่งจะช่วยทำให้เข้าใจความหมายแฝงของการสื่อสารเพิ่มขึ้น

2. งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยศึกษาประเด็นทางสังคมและการเล่าเรื่องเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ในซีรีส์โดอาร์ตุด์ซี่ส์ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพในการวิเคราะห์ข้อมูลจากซีรีส์ดังกล่าวนี้ สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาทัศนคติของผู้ชมที่มีต่อการสื่อสารเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ในซีรีส์โดอาร์ตุด์ซี่ส์โดยการวิจัยเชิงปริมาณด้วยการใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลของกลุ่มผู้รับสารที่มีต่อซีรีส์ดังกล่าวนี้เพิ่มเติมในการสร้างความเข้าใจต่อการนำเสนอประเด็นของความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ในสังคมไทย

บรรณานุกรม

- กนกพร กลิ่นดอกแก้ว และ อติพล เอื้อจรัสพันธุ์. (2565). ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม: ภาพสะท้อนการถูกกดทับจากการเรียนรู้ทางสังคมในสังคมไทย. *วารสารสุทธิปริทัศน์*. 36(1), 1-24
- กาญจนา แก้วเทพ. (2545). *สื่อสารมวลชน ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ศาลาแดง.
- กิริติ สุวรรณศรี. (2549). *จิตวิทยาการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศรีราชา.
- กฤษฎา บุญชัย. (2553). *ความรุนแรงซ่อน/หาสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- ขจิตขวัญ กิจวิลาส. (2553). *ความหมายของการขัดแย้งอำนาจของสังคมผ่านการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ไทย ระหว่าง พ.ศ.2513-2550*. [วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].
- ดุลาจิตตะยโสธร. (2551). บทบาททางเพศ: ในทัศนะของนักจิตวิทยา. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย*. 28(1), 195-208.
- ถนัด คักดีแสงโสภา. (2542). *วิเคราะห์ตัวละครและแนวคิดในงานประพันธ์ของ ประชาคม ลุนามัย*. [วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยทักษิณ].
- นิวัฒน์ ศรีสัมมาชีพ. (2551). *คิดและเขียนให้เป็นบทภาพยนตร์*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตะวันออก.
- พงษ์เดช ศรีเล็กดี (2543). *การรับรู้และทัศนคติต่อบทบาทนักแสดงที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ ในละครโทรทัศน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร*. [วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต].
- อัญมณี สัจจาลัย. (2560). *ความหลากหลายทางเพศ ตอนที่ ๓ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความ หลากหลายทางเพศของไทย เปรียบเทียบกับหลักสิทธิมนุษยชน*. (บทความเพื่อนำ ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา รายการเจตนารมณ์กฎหมาย, สำนักงาน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร).
- อุบลวรรณ เปรมศรีรัตน์. (2558). การเล่าเรื่องนิเทศศาสตร์ : ศึกษาจากงานวิจัย. *วารสารนิเทศศาสตร์และวัฒนธรรม* 2(1), 31-58.
- อวิรุทธิ์ ศิริโสภณา. (2560). *การประกอบสร้างความหมายของผู้หญิงที่ถ่ายทอดผ่านตัวละครหญิงในละครโทรทัศน์ไทยยุคนิยมที่ถูกผลิตซ้ำ ระหว่างปี พ.ศ. 2530 – 2560*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].
- Sirapatson. (2012). *ความหมายและองค์ประกอบของการสื่อความหมาย*. http://jibjib1510046.blogspot.com/2011/12/blog-post_23.html